

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, 31 maj 2021
Nr.ref.:RK1797/21

AKTVENDIM PËR PAPRANUESHMËRI

në

rastin nr. KI11/21

Parashtrues

Nuhaj Sami

**Kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës
Supreme PML. nr. 325/2020 të 16 dhjetorit 2020**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Arta Rama-Hajrizi, kryetare
Bajram Ljatifi, zëvendëskryetar
Bekim Sejdiu, gjyqtar
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, gjyqtare
Gresa Caka-Nimani, gjyqtare
Safet Hoxha, gjyqtar
Radomir Laban, gjyqtar
Remzije Istrefi-Peci, gjyqtare dhe
Nexhmi Rexhepi, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është parashtruar nga Nuhaj Sami nga Ferizaj (në tekstin e mëtejme: parashtruesi i kërkesës). Parashtruesin e kërkesës e përfaqëson Artan Qerkini, avokat nga Prishtina.

Vendimi i kontestuar

- Objekt i çështjes është vlerësimi i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme PML. nr. 325/2020 të 16 dhjetorit 2020, përmes të cilit është refuzuar kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë së parashtruar kundër Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit PA1. nr. 129/2020 të 14 korrikut 2020 dhe Aktgjykimit P. nr. 298/2019 të Gjykatës Themelore në Ferizaj të 30 dhjetorit 2020.

Objekti i çështjes

- Objekt i çështjes është vlerësimi i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme, me të cilin parashtruesit të kërkesës i janë shkelur të drejtat dhe liritë e garantuara me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm], neni 33 [Parimi i Legalitetit dhe Proporcionalitetit në Rastet Penale], të Kushtetutës së Republikës të Kosovës, si dhe nenet 6 (E drejta për një proces të rregullt) dhe 7 (Nuk ka dënim pa ligj) i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: KEDNJ).
- Parashtruesi i kërkesës kërkon që të mbahet një seancë dëgjimore publike.
- Përveç kësaj, parashtruesi i kërkesës kërkon vendosjen e masës së përkohshme, me të cilën do të pezullohej ekzekutimi i aktgjykimit përfundimtar të Gjykatës Supreme PML. nr. 325/2020 të 16 dhjetorit 2020.

Baza juridike

- Kërkesa bazohet në nenin 113.7 të Kushtetutës, nenet 22 [Procedimi i kërkesës], 27 [Masat e përkohshme] dhe 47 [Kërkesa individuale] të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejshëm: Ligji), si dhe rregullin 32 [Parashtrimi i kërkesave dhe përgjigjeve] 39 dhe 56 [Kërkesa për masë të përkohshme] të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatën Kushtetuese

- Më 14 janar 2021, parashtruesi e dorëzoi kërkesën në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Gjykata).
- Më 18 janar 2021, Kryetarja e Gjykatës caktoi gjyqtarin Safet Hoxha Gjyqtar raportues dhe Kolegjin shqyrtues të përbërë nga gjyqtarët: Bekim Sejdiu (kryesues), Remzije Istrefi-Peci dhe Nexhmi Rexhepi (anëtarë).
- Më 3 shkurt 2021, Gjykata e njoftoi përfaqësuesin ligjor të parashtruesit për regjistrimin e kërkesës dhe i dërgoi një kopje të kërkesës Gjykatës Supreme.
- Më 25 mars 2021, Kolegji shqyrtues shqyrtoi raportin e Gjyqtarit raportues dhe njëzëri i rekomandoi Gjykatës papranueshmërinë e kërkesës.

Përmbledhja e fakteve

11. Bazuar në shkresat e lëndës, rezulton se parashtruesi i kërkesës është pronar i ndërmarrjes ndërtimore PGP “Vizioni – S” SHPK në Ferizaj, e cila merret me kryerjen e punëve ndërtimore.
12. Më 29 nëntor 2014, rreth orës 15:00, ndodhi një aksident në punishte, në objektin ku kryhen punimet e ndërtimit nga kompania e parashtruesit të kërkesës, ku personi M.A. kishte rënë nga kati i 8 i objektit, duke pësuar lëndime nga të cilat ai kishte vdekur.
13. Më 3 dhjetor 2015, Prokuroria Themelore në Ferizaj ngriti aktakuzën PP. nr. 2986/2014, në Gjykatën Themelore, kundër parashtruesit të kërkesës dhe personit L.N., për shkak të veprës penale *“në bashkëkryerje asgjësim, dëmtim ose heqjen e pajisjeve mbrojtëse dhe rrezikim i sigurisë në vendin e punës nga neni 367 par. 2 lidhur me par. 7 dhe 3 dhe nenit 31 të Kodit Penal të Kosovës (në tekstin e mëtejme: KPRK), si dhe kundër personit juridik PGP „Vizioni – S“ SHPK, me personin përgjegjës Sami Nuhaj, për shkak të veprës penale “asgjësim, dëmtim ose heqje c pajisjeve mbrojtëse dhe rrezikim i sigurisë në vendin e punës nga neni 367 par. 2 lidhur me par. 7 dhe 3 dhe në lidhje me nenin 40 të KPRK-së”*.
14. Më 18 maj 2018, Gjykata Themelore në Ferizaj nxori Aktgjykimin P. nr. 1525/2015, me të cilin e shpalli parashtruesin e kërkesës fajtor për kryerjen e veprës penale *“asgjësim, dëmtim ose heqje c pajisjeve mbrojtëse dhe rrezikim i sigurisë në vendin e punës nga neni 367 par. 2 lidhur me par. 7 dhe 3 të KPRK-së, dhe e dënoi atë me burgim për një afat prej 1 (një) viti dhe 3 (tre) muaj, ndërsa refuzoi aktakuzën e Prokurorisë Themelore kundër personit L.N.*
15. Me të njëjtin aktgjykim, Gjykata Themelore urdhëroi që personi juridik PGP “Vizioni – S” SHPK, të paguajë gjobën në shumë prej 5,000 (pesë mijë) euro.
16. Në arsyetimin e Aktgjykimit P. nr. 1525/2015 Gjykata Themelore deklaroi:

„Pasi që i akuzuari nuk e ka pranuar fajësin për veprën penale sipas kësaj akuze, Gjykata ka bërë paraqitjen e provave dhe pas vlersinut të tyre një nga një dhe duke i ndërlidhur reciprokisht njërën me tjetrën, në kuptim të nenit 361 par. 1 dhe 2 të KPPK-së, vërtetoj gjendjen e fakteve të përshkruar hollësisht në dispozitivin e këtij aktgjykimit me këto prova materiale“.

Nga provat e administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor në vendin ku ishte duke punuar i ndjeri nuk ka pasur të vendosur masa mbrojtëse adekuate për vendin e punës siç janë skelet, mburoja anësore, te cilat po të ekzistonin nuk do të vije deri te fatkeqësia, po ashtu nga raporti i autopsisë është vërtetuar se i ndjeri M. A., ka ndërruar jetë si pasojë e gjakderdhjes së brendshme si rezultat i thyerjes të shumëfishta kockore [...] po ashtu edhe nga raporti :zyrtar i Inspektoratit të Punës në Ferizaj të dt. 04.12.2014, vërtetohet fakti se nga i pandehuri nuk është vepruar në bazë të dispozitës të nenit 5, 6 dhe 7 të Ligjit për siguri në punë dhe shëndet në punë (04/L-161) si dhe nenit 42 të ligjit të punës (03/L-313), për çka

edhe inspektorati i punës me dt. 17.12.2014, i ka shqiptuar dënim me gjobë në shumën pre 10.000 euro.

„Po ashtu gjatë shqyrtimit gjyqësor është vërtetuar se ndërmarrja nuk ka pasur person përgjegjës për siguri në punë, si dhe fare nuk janë mbajtur trajnime të punëtorëve për siguri në punë ...“

Gjykata e vërtetoi nga mendimi i ekspertit nga lëmia e sigurisë në punë dhe mbrojtja në punë i cili ka vërtetuar në njërën anë lëshimet e punëdhënësit si: 1. Punëdhënësi nuk i ka përmbushur obligimet për krijimin e kushteve të sigurta në vendin e punës, 2. Montimi i pllakave të stiroporit në terasa [...] 3. Puna ka qenë e pamundur të fillohet pa u siguruar skelet dhe dhe mburoja e ballkonit, 4. Punëdhënësi është i detyruar që të bëjë trajnimin nga siguria dhe mbrojtja në punë në mënyrë permanente respektivisht për çdo vite, 5. Punëtori i ndjerë Mirsad Ajeti në bazë të të dhënave nuk është trajnuar asnjë herë nga kjo fushë, 6. Nuk ka pajisur punëtorin me (MPM) , mjete personale mbrojtëse adekuate për punësi dhe ditar pune,, 7. Punëtori nuk është pajisur me përshkrimin e punëve dhe detyrave të punës si dhe ditarin e punës, dhe 8. Punëdhënësi nuk ka kryer obligime procedurale pas ndodhjes së rastit, dmth. nuk ka formuar komisionin profesional i cili në raportin e tij do të evidentonte shkaqet e lëndimit.

Nga Raporti Zyrtar Inspektorëve të Punës Nr. Prot. 368/14 të 04.12.2014, në mendimin e tyre pas vizitës në vendin e ngjarjes, analizimit të provave materiale dhe rrethanave në të cilën është shkaktuar fatkeqësia në vend pune, kontrollimit të dokumentacionit dhe analizimit të tyre dhe administrimit të provave tjera relevante, kanë konstatuar se: punëdhënësi nuk ka vepruar sipas dispozitës së nenit 5, 6 dhe 7 të Ligjit nr. 04/L – 161 për siguri dhe shëndetin bimor si dhe nenin 42 të Ligjit të Punës nr. 03/L – 212,

Gjatë shqyrtimit të dënimit gjykata pati parasysh rrethanat lehtësuese dhe rënduese, si rrethana lehtësuese për të akuzuarin Sami Nuhaj...”

17. Kundër aktgjykimit të Gjykatës Themelore, brenda afatit ligjor, mbrojtësi i parashtruesit të kërkesës parashtroi ankesë për shkak të shkeljeve thelbësore të dispozitave të procedurës penale, vërtetimit të gabuar dhe të padrejtë të gjendjes faktike dhe shkeljes së ligjit penal, duke propozuar që Gjykata e Apelit ta aprovoj ankesën si të bazuar dhe ta ndryshoj aktgjykimin e ankimuar ashtu që ta liroj të akuzuarin nga akuza ose ta anuloj dhe ta kthej çështjen penale për rigjykim dhe rivendosje.
18. Më 18 tetor 2018, Gjykata e Apelit nxori Aktgjykimin PA1. nr. 710/18, me të cilin e aprovoi ankesën e mbrojtësit të parashtruesit të kërkesës, anuloi Aktgjykimin P. nr. 1525/15 të Gjykatës Themelore, dhe e ktheu rastin te e njëjta për rigjykim dhe rivendosje.
19. Në arsyetim, Gjykata e Apelit deklaroi: “Kolegji penal i kësaj gjykate sipas detyrës zyrtare vlerëson se aktgjykimi i ankimuar përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384 par. 1 nen par 1.12, lidhur

me neni 370 par. 1 e lidhur edhe me nenin 366 të KPP-së, ngase aktgjykimi i përpiluar me shkrim nuk është në përputhje me aktgjykimin e shpallur, ashtu, siç parashihet me dispozitën e 370 par 1 të KPP-ës se “aktgjykimi i përpiluar me shkrim duhet të jete në përputhje me aktgjykimin e shpallur”.

“Në rastin konkret mungon procesverbali mbi paraqitjen e fjalës përfundimtare të palëve ashtu sikurse që parashihet me dispozitat e lartcekura’ e gjithashtu mungon edhe procesverbali mbi shpalljen e aktgjyimit, ashtu sikurse që parashihet me dispozitën e nenit 359 par. 1 dhe par. 2 të KPPK-së. Me qenë se në rastin konkret mungon aktgjykimi burimor. gjegjësisht procesverbali mbi shpalljen e aktgjyimit, kjo gjykatë rrjedhimisht vlerëson se aktgjykimi i përpiluar me shkrim i ekspozuar palëve nuk është identik me aktgjykimin burimor, andaj nga te gjitha këto vlerëson se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është i përfshirë në shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384 par. 1 pika 1.12 lidhur me nenin 370 par. 1 të KPPK-së, për çka edhe u dashtë që i njëjti të anulohet”.

20. Më 30 dhjetor 2019, Gjykata Themelore në Ferizaj në procedurën e përsëritur nxori aktgjykimin P. nr. 298/19, me të cilën e shpalli parashtruesin e kërkesës fajtor për veprën penale e cila i vihet në barrë, duke e dënuar atë me 10 muaj burgim. Ndërsa, për sa i përket personit juridik PGP “Vizioni – S” SHPK, urdhëroi ta paguaj gjobën në vlerë prej 4,000 (katër mijë) euro.
21. Në arsyetimin e aktgjyimit, Gjykata Themelore deklaroi; “... duke vepruar në këtë çështje penale si dhe konform udhëzimeve të Gjykatës së Apelit, mbajti shqyrtimet gjyqësor sipas këtyre datave 06.06.2019, 23.08.2019, 05.11.2019 dhe 02.12.2019, në të cilën përfaqësuesi i akuzës-prokurori i shtetit, lexoj aktin akuzues, ndërsa gjyqtari pasi që u bind se i pandehurit e ka kuptuar akuzën, konform nenit 325 par. 1 KPPK-së, të pandehurit iu ofroj mundësinë të pranojnë fajësinë ose të deklarohej i pafajshëm.

I pandehuri Sami Nuhaj në shqyrtimin gjyqësor ka deklaruar se nuk e pranon fajësinë për asnjë pikë të veprës penale e cila i vihet në barrë.

Nuk është kontestuese se ditën kritike si pasojë e mos ndërmarrjes së masave mbrojtëse nga ana e të akuzuarit Sami Nuhaj, gjatë punimeve në objektin i cili gjendet në rrugën “Astrit Bytyqi” në Ferizaj, e datës 29.11.2014 rreth orës 15:00, nga kati i 8 ku i ndjeri Mirsad Ajeti ka qenë duke punuar ka rënë në tokë me ç’rast ka humbur jetën, gjendja e tij faktike u vërtetua nga dëgjimi i dëshmitarit të sipër cekur të cilët në shqyrtimin gjyqësor të datës 05.11.2019 deklaruan se objekti ku të njëjtit kanë qenë duke punuar një kohë të gjatë edhe për kundër faktin se është dashur të ketë të vendosura mburoja anësore-skele në të gjitha anët e objektit në rastin konkret në njërin anë pikërisht në vendin ku ka qenë duke punuar tani i ndjeri nuk ka pasur të vendosura fare skele prandaj edhe ka ardhur deri te fatkeqësia, nga dëshmitarët e dëgjuar u vërtetua se mburojat anësore-skele ka pasur për obligim t’i siguroj pronari i kompanisë pra i pandehuri Sami Nuhaj, i cili sipas dëshmitarit Abedin Haxhijaj ka qenë i njoftuar për këtë fakt por që të njëjtat nuk i ka siguruar.

Gjendja faktike si në diapozitiv të aktakuzës u vërtetua edhe nga eksperti për mbrojtje dhe siguri në vende pune Hysen Hysenaj, i cili ka deklaruar mbi bazën e ligjit për sigurinë në punë, mbrojtje të shëndetit të të punësuarve dhe ambientit në punë 04/L-161, neni 5 pika 1,3,4 dhe neni 6 pika 1,2,3 përgjegjësia primare dhe kryesore lidhur me rastin bie mbi ndërmarrjen NPN “Vizioni-S” sh.p.k, ndërsa mbi bazën e po të njëjtit ligj neni 21 pika 1 dhe 2 deri në pikën 2,5 dhe pika 3 dhe 4 përgjegjësia sekondare bie mbi punëmarrësin. Ndërsa nga plotësimi i ekspertizës të sqaruar në lidhje me pretendimet e mbrojtjes eksperti ka vërtetuar se mburoja-skelet është dashur të jenë të vendosura në tërë objektin aty ku paraqitet rrezik për jetën dhe shëndetin e punëtorëve, ndërsa sa i përket punëve që është dashur të kryen në ditën kritike kjo nuk ka mundur të dihet pasi që nuk ka ekzistuar plani punët për atë ditë.

Se i pandehuri nuk ka vepruar në pajtim me ligjin për siguri në punë dhe shëndet vërtetohet edhe nga raporti zyrtar i inspektoratit në Ferizaj të datës 04.12.2014, nga i cili është konstatuar se deri tek aksidenti në punë me pasojë vdekje të punëtorit është ardhur për shkak se është lejuar nga ana e punëdhënësit që të punoj në montimin e pllakave të stiroporit ne terras të jashtme pa vendosur skele dhe masa tjera mbrojtëse si dhe punëtori nuk ishte i pajisur me litar mbrojtës ashtu si pasojë e mos ndërmarrjes edhe të këtyre masave ka ardhur deri tek vdekja fatale e tij”.

22. Kundër Aktgjykimit P. nr. 298/19 të Gjykatës Themelore brenda afatit ligjor, ankesa u parashtrua nga mbrojtësi i parashtruesit të kërkesës për shkak të shkeljes së dispozitave procedurale, vërtetimit të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike dhe shkeljes së ligjit penal, me propozim që Gjykata e Apelit ta ndryshojë aktgjykimin e kontestuar dhe ta shpallë të akuzuarin të pafajshëm dhe ta kthejë rastin në rigjykim dhe rivendosje.
23. Më 14 korrik 2020, Gjykata e Apelit nxori Aktgjykimin PA1. nr. 129/2020, duke refuzuar ankesën e mbrojtësit të parashtruesit të kërkesës si të pabazuar.
24. Në arsyetimin e aktgjykimit, Gjykata e Apelit deklaroi:

a) Sa i përket pretendimeve të avokatit mbrojtës të parashtruesit të kërkesës se aktgjykimi i kontestuar është përfshirë me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës penale, duke shtuar se aktgjykimi nuk përmban arsye për faktet vendimtare ...“, Gjykata e Apelit konstatoi „pretendimet e lartë cekura nuk janë të bazuara. Aktgjykimi i kundërshtuar nuk përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale për të cilat pretendohet në ankesën e mbrojtësit të akuzuarit dhe as shkelje tjera të cilat kjo gjykatë i vëren çdo herë sipas detyrës zyrtare konform dispozitës së nenit 394 të KPPK-së. Aktgjykimi i ankimuar është konkret dhe i qartë, në arsyetimin e aktgjykimit të kundërshtuar gjykata e shkallës së parë drejte ka përshkruar gjendjen faktike të cilën e ka vërtetuar. Gjykata e shkallës së parë provat i ka vlerësuar në pajtim me dispozitat e nenit 370 par 6 dhe 7 të KPPK-së, duke paraqitur në mënyrë të plotë se cilat fakte dhe për çfarë arsye i merr si të provuara ose të pa provuara “.

b) Në lidhje me pretendimet për vërtetim të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike, si dhe mënyrës së vlerësimit të provave të paraqitura në shqyrtimin gjyqësor, si dhe gjetjet e ekspertit H. H., Gjykata e Apelit konkludoi, “se pretendimet ankimore të mbrojtësit të akuzuarit, nuk qëndrojnë. Sipas shkresave të çështjes dhe aktgjykimit të ankimuar edhe gjendja faktike është vërtetuar drejt dhe në mënyrë të plotë nga ana e gjykatës së shkallës së parë dhe se kolegji penal i kësaj gjykate vlerëson se në këtë drejtim asnjë fakt nuk ka ngelur në mëdyshje siç pa të drejt pretendohet në ankesën e ushtruar kundër aktgjykimit të shkallës së parë. Gjykata e shkallës së parë konform dispozitës së nenit 365 të KPP-së, e ka shpall fajtor të akuzuarin Sami Nuhaj, për shkak të veprës penale Asgjësimi, dëmtimi ose heqja e pajisjeve mbrojtëse dhe rrezikimi i sigurisë në vendin e punës nga neni 367 par. 2 lidhur me par. 7 dhe 3 të KPRK-së”.

c) Sa i përket pretendimeve ankimore të mbrojtësit të parashtruesit të kërkesës për shkeljen e Kodit Penal, përkatësisht se gjykata e shkallës së parë kishte aplikuar gabimisht dispozitat e Kodit Penal, duke aplikuar analogjinë në kundërshtim me nenin 2 paragrafi 3 të KPPK-së, dhe se në mënyrë të gabuar ka aplikuar dispozitat e nenit 367 të KPPK-së, Gjykata e Apelit konkludoi se, “Nuk qëndron pretendimi ankimor i mbrojtësit të akuzuarit se gjykata të akuzuarin e ka shpall fajtor në bazë të analogjisë dhe duke shkelur në mënyrë flagrante parimin e legalitetit. Sipas nenit 367 par. 2 të KPPK-së, përcaktohet „Kushdo që është përgjegjës për sigurinë dhe shëndetin në vendin e punës dhe i cili nuk i instalon pajisjet mbrojtëse, nuk i mirëmban ato në gjendje të rregullt për punë, nuk siguron përdorimin e tyre kur është e nevojshme apo nuk vepron në pajtim me dispozitat apo rregullat teknike mbi masat për sigurinë në vendin e punës dhe me këtë rrezikon jetën e njerëzve ose shkakton dëm të konsiderueshëm pasuror, dënohet me burgim prej gjashtë (6) muaj deri në pesë (5) vjet“.Pra sipas kësaj dispozite kryesi i kësaj veprë penale cilësohet kushdo që është përgjegjës për sigurinë dhe shëndetin në vendin e punës, i cili person përgjegjës parashihet sipas Ligjit nr. 04/L161 për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë konkretisht nenin 10, sipas të cilit nën në paragrafin 1 të tij përcaktohet “Punëdhënësi i cili punëson deri në pesëdhjetë (50) të punësuar, nëse është i aftë/kompetent, mund të marrë vetë përgjegjësinë për zbatimin e masave të përcaktuara në paragrafin 1. të nenit 9 të këtij ligji, me kusht që t'i plotësojë kushtet dhe kriteret sipas paragrafit 5. të nenit 9 të këtij ligji”, andaj sipas kësaj dispozite është i drejte konkludimi i gjykatës së shkallës së parë kur të akuzuarin Sami Nuhaj e ka shpall fajtor dhe përgjegjës për veprën penale e cila i vihet në barrë”.

25. Kundër Aktgjykimit PA1. nr. 129/2020 të Gjykatës së Apelit, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë parashtrroi mbrojtësi i parashtruesit të kërkesës për shkak të shkeljes së ligjit penal me propozim që kërkesa të aprovohet dhe të anulohen aktgjykimet e kontestuar, si dhe ta kthejë çështjen për rigjykim në gjykatën e shkallës të parë si dhe ta liroj të akuzuarin nga akuza.
26. Më 16 dhjetor 2020, Gjykata Supreme nxori Aktgjykimin PML. nr. 325/2020, përmes të cilit e refuzoi kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë së parashtruesit të kërkesës si të pabazuar.

27. Në arsyetimin e aktgjykimit PML. nr. 325/2020 Gjykata Supreme deklaroi:

i) Sa i përket pretendimit të avokatit mbrojtës të parashtruesit të kërkesës se të dy aktgjykimet janë nxjerrë me shkelje të ligjit penal, dhe se shkelja konsiston në faktin se Sami Nuhaj ishte dënuar gabimisht si person përgjegjës për sigurinë në punë, Gjykata Supreme konkludoi *“Siç rezulton nga shkresat e çështjes i dënuari Sami Nuhaj është pronar dhe person përgjegjës në Ndërmarrjen “Vizioni-S”, e Ligjit për Siguri dhe Shëndet në Punë, në nenin 5 paragrafi 1 të këtij ligji, përcakton se punëdhënësi është përgjegjës për të krijuar kushtet e punës të sigurta dhe të shëndetshme në të gjitha aspektet e punës. Në rastin konkret punëdhënësi është i dënuari Sami Nuhaj i cili konform përkufizimeve nga neni 3 të Ligjit për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë është personi fizik apo juridik i cili siguron punë për një ose më shumë të punësuar, i paguan të punësuarit për punën ose shërbimet e kryera dhe është përgjegjës për subjektin punues. Pra, sipas këtyre dispozitave i dënuari si punëdhënësi ishte edhe person përgjegjës për siguri dhe shëndet në ndërmarrjen pronar i së cilës ishte vet.*

Gjykata Supreme e Kosovës, gjen se nga këto që u thanë më lartë i dënuari është punëdhënësi dhe njëkohësisht edhe personi përgjegjës, sepse i njëjti konform nenit 10 paragrafi 1 të ligjit të lart cekur, ka punësuar deri në 50 punëtorë, që nuk është kontestuese, sepse edhe ditën kritike në vend punishte kanë qenë 30 punëtorë dhe i njëjti ka mundur vetë të marrë përgjegjësi për zbatimin e masave të përcaktuara nga paragrafi 1 i nenit 9, pra, ka qenë përgjegjës për zbatimin e masave të sigurisë dhe shëndetit në vend punishte....”

ii) Sa i përket pretendimit të avokatit mbrojtës të parashtruesit të kërkesës se Ligji për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë përcakton sanksionet administrative për kompanitë që punësojnë deri në 50 punëtorë dhe nuk ka asnjë person përgjegjës për sigurinë në punë, dhe se kjo mangësi sanksionohet vetëm me masa administrative dhe jo përgjegjësi penale, Gjykata Supreme konstaton, *„se shqiptimi i gjobave si masë administrative janë masë për përgjegjësinë e personit juridik, ndërsaq i dënuari mban përgjegjësi penale për pasojat e shkaktuara si person përgjegjës i ndërmarrjes. Po ashtu, kjo gjykatë gjen se drejt është zbatuar ligji penal kur i njëjti është shpallur fajtor për shkak të veprës penale asgjësimi, dëmtimi ose heqja e pajisjeve mbrojtëse dhe rrezikim i sigurisë në vendin e punës nga neni 367 par.2 lidhur me par.3 dhe 7 të KPK, sepse nga veprimet e tij e sidomos nga fakti se i njëjti përkundër që ka qenë i vetëdijshëm për rrezikun në punë për të punësuarit e tij dhe si person përgjegjës, nga pakujdesia nuk kishte ndërmarrë asgjë që sipas rregullave teknike për siguri në punë t'i siguroj të punësuarit e aq më tepër duke u nisur nga fakti se në objektin - punishten edhe pse ka pas skele të vendosura por jo në tërë objektin, ka lejuar që të punësuarit të punojnë në pjesën e cila nuk ka pasur kushte teknike (skele të vendosura) për atë lloj pune. Pra, kjo gjykatë gjen se i dënuari nuk i kishte zbatuar rregullat teknike të sigurisë dhe shëndetit të të punësuarve në punë si person përgjegjës dhe për pasojë të mos zbatimit të këtyre rregullave kishte ardhur edhe deri tek humbja e jetës së tani të ndjerit e çka përcakton edhe*

lidhjen kauzale në mes të veprimeve-mos veprimeve të tij dhe pasojës së shkaktuar“.

Pretendimet e parashtruesit të kërkesës

28. Parashtruesi i kërkesës pretendon që në procedurën penale Gjykata Supreme ka shkelur parimin e procedurës gjyqësore dhe ka zbatuar ligjin në mënyrë arbitrare, duke shkelur të drejtat e tij individuale të garantuara me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm], nenin 33 [Parimi i Legalitetit dhe Proporcionaliteti në Rastet Penale] të Kushtetutës, si dhe nenet 6 (E drejta për një proces të rregullt) dhe 7 (Nuk ka dënim pa ligj) të KEDNJ-së.
29. Sa i përket shkeljes së nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, parashtruesi i kërkesës thekson dy pretendime, përkatësisht interpretimin e gabuar të ligjit, dhe aktgjykimin e paarsyetuar të Gjykatës Supreme.
30. Më konkretisht, parashtruesi i kërkesës shton se Gjykata Supreme e Kosovës ka zbatuar në mënyrë arbitrare nenin 5, paragrafi 1 dhe nenin 10 të Ligjit për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë të cilët parashohin *„Punëdhënësi është përgjegjës për të krijuar kushtet e punës të sigurt dhe të shëndetshme në të gjitha aspektet e punës“*.
31. Për më tepër, në lidhje me aktgjykimin e paarsyetuar, parashtruesi i kërkesës pretendon që neni 370, paragrafi 1 i Kodit të Procedurës Penale në mënyrë të qartë parashikon detyrimin që autoritetet gjyqësore të arsyetojnë vendimet, por që Gjykata Supreme e Kosovës duke zbatuar në mënyrë arbitrare dispozitat e Kodit Penal ka sjellë në situatën që Aktgjykimi PML nr. 325/2020 nuk është i arsyetuar.
32. Në mbështetje të pretendimit për aktgjykim të paarsyetuar, parashtruesi i kërkesës gjithashtu citon dy paragrafë të aktgjykimeve të Gjykatës në rastet KI 93/16 dhe KI 87/18.
33. Parashtruesi i kërkesës shton se Gjykata Supreme në aktgjykim nuk ofron arsye të vlefshme për “karakterizimin e z. Sami Nuhaj si person përgjegjës për sigurinë në punë, por që në rastin e tij u zbatua analogjia. Ligji për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë nr. 04/L - 166, neni 3, pika 1. 10 parasheh që personi përgjegjës për sigurinë në punë të përcaktohet si më poshtë: *„Personi i ngarkuar për sigurinë dhe shëndetin në punë - profesionist i cili është i punësuar te punëdhënësi dhe është i caktuar për të kryer detyra që lidhen me sigurinë dhe shëndetin në punë“. Pra, për të pas një person statusin e personit përgjegjës për siguri në punë duhet të jetë a) profesionist; b) I punësuar: c) të jetë caktuar për kryerjen e detyrave që lidhen me sigurinë në punë. Me asnjë provë të vetme të administruar në shqyrtimin gjyqësor nuk u vërtetua se z. Sami Nuhaj si pronar i Kompanisë ti ketë cilësitë e kërkuara për fituar epitetin e personit përgjegjës për siguri në punë“*.
34. Si pretendim të dytë, parashtruesi i kërkesës thekson shkeljen e nenit 33 të Kushtetutës dhe nenit 7 të KEDNJ-së, duke deklaruar se askush nuk mund të shpallet fajtor ose i dënuar për një vepër penale e cila, në kohën e kryerjes së

saj, nuk ishte përcaktuar me ligj si vepër penale, prandaj është e qartë se Kushtetuta e Republikës së Kosovës afirmon parimin „Nullum crimen, nulla poena sine lege qerta“, dhe kjo do të thotë që elementet e krimit dhe dënimit në fjalë duhet të përcaktohen qartë me ligj. Ndërsa sipas nenit 7 të KEDNJ-së, elementet e krimit dhe dënimi përkatës duhet të përcaktohen qartë në ligj. Kjo kërkesë plotësohet kur nga formulimi i dispozitës përkatëse, dhe në rast se është nevojë me interpretimin nga ana e gjykatës, individi ka mundësi të dijë se cilat veprime apo mosveprime do ta bëjnë atë penalisht përgjegjës”.

35. Në kontekstin e mësipërm, parashtruesi i kërkesës shton se në mungesë të përcaktimit të personit përgjegjës për siguri në punë, gjykatat aplikuan analogjinë në kundërshtim me nenin 2, paragrafi 3 të Kodit Penal, sipas të cilit: *“Përkufizimi i një vepre penale duhet të përcaktohet në mënyrë të saktë dhe nuk lejohet interpretimi sipas analogjisë”* (Ligji Nr. 04/L-082) dhe si pasojë ngarkoi pronarin e kompanisë “Vizioni – S” me përgjegjësi penale pa ndonjë bazë faktike dhe ligjore.
36. Parashtruesi i kërkesës kërkon që të mbahet një seancë publike.
37. Parashtruesi i kërkesës gjithashtu kërkon që Gjykata të vendosë masë të përkohshme në mënyrë që të pezullohet ekzekutimi i aktgjykimit të Gjykatës Supreme, dhe në mbështetje të këtij pohimi ai shton:

„Kjo kërkesë përmbush të gjitha kushtet për tu shqyrtuar dhe miratuar nga Gjykata pasi që është me shkrim, mbështetet në fakte të dëshmuara të rastit, ofron argumente juridike mbështetëse dhe tregon për pasojat e pariparueshme që Parashtruesi do të pësonte pa caktimin e masës së përkohshme “.

„Në raste të ngjashme, ku dëm i riparueshëm do të shkaktohej pa masën e përkohshme, kjo Gjykatë e nderuar ka lëshuar vendime për masë të përkohshme. Shih p.sh. Tomë Krasniqi v. RTK dhe KEK, KI 11109 (16 tetor 2009); Fadil Hoxha dhe 59 të tjerë v. Kuvendi Komunal i Prizrenit, KI 56/09 (15 dhjetor 2009); Bajrush Xhemajli KI 78/12. Prandaj, edhe Gjykata Kushtetuese ka pranuar që rastet e këtilla meritojnë shqyrtim përmbajtjesor para se te ekzekutohet një aktgjykim që do të sillte dëme të pariparueshme për parashtruesit..“

38. Parashtruesi i kërkesës i drejtohet Gjykatës me kërkesë që *“Të konstatojë cenimin e të drejtave individuale të Parashtruesit të garantuara me Nenin 31 dhe 33 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, Nenin 10 të Deklaratës Universale, dhe Nenin 6 dhe 7 të Konventës Evropiane, si rezultat i shkeljeve nga Gjykata Supreme të një mori të drejtash të garantuara për Parashtruesin me këto instrumente dhe Kodin e Procedurës Penale të Kosovës“.*

Dispozitat përkatëse kushtetuese dhe ligjore Kushtetuta e Republikës së Kosovës

Neni 31

[E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

1. Çdokujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.
2. Çdokush gëzon të drejtën për shqyrtim publik të drejtë dhe të paanshëm lidhur me vendimet për të drejtat dhe obligimet ose për cilëndo akuzë penale që ngrihet kundër saj/tij brenda një afati të arsyeshëm, nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e themeluar me ligj.

[...]

Neni 33

[Parimi i Legalitetit dhe Proporcionalitetit në Rastet Penale]

1. "Askush nuk mund të akuzohet ose të dënohet për asnjë veprë e cila, në momentin e kryerjes, nuk ka qenë e përcaktuar me ligj si veprë penale, me përjashtim të veprave të cilat, në kohën e kryerjes së tyre, sipas së drejtës ndërkombëtare, përbënin gjenocid, krime lufte ose krime kundër njerëzimit.
2. Dënimi i shqiptuar për një veprë penale nuk mund të jetë më i ashpër sesa ka qenë i përcaktuar me ligj në kohën e kryerjes së veprës.
3. Ashpërsia e dënimit nuk mund të jetë në disproporcion me veprën penale.
4. Dënimet përcaktohen në bazë të ligjit që ka qenë në fuqi në kohën e kryerjes së veprës penale, me përjashtim të veprave për të cilat ligji i mëvonshëm i aplikueshëm është më i favorshëm për kryesin e veprës."

Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut

Neni 6

(E drejta për një proces të rregullt)

1. "Çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e krijuar me ligj, e cila do të vendosë si për mosmarrëveshjet në lidhje me të drejtat dhe detyrimet e tij të natyrës civile, ashtu edhe për bazueshmërinë e çdo akuze penale në ngarkim të tij. Vendimi duhet të jepet publikisht, por prania në sallën e gjykatës mund t'i ndalohet shtypit dhe publikut gjatë tërë procesit ose gjatë një pjese të tij, në interes të moralit, të rendit publik ose sigurisë kombëtare në një shoqëri demokratike, kur kjo kërkohet nga interesat e të miturve ose mbrojtja e jetës private të palëve në proces ose në shkallën që çmohet tepër e nevojshme nga gjykata, kur në rrethana të veçanta publiciteti do të dëmtojte interesat e drejtësisë.

Neni 7

(Nuk ka dënim pa ligj)

1. Askush nuk mund të dënohet për një veprim ose një mosveprim që, në momentin kur është kryer, nuk përbënte vepër penale sipas të drejtës së brendshme ose ndërkombëtare. Po ashtu, nuk mund të jepet një dënim më i rëndë se ai që ishte i zbatueshëm në momentin kur është kryer vepra penale.

2. Ky nen nuk do të ndikojë mbi gjykimin dhe dënimin e një personi për një veprim ose mosveprim, i cili, në momentin kur është kryer, quhej vepër penale sipas parimeve të përgjithshme të së drejtës, të njohura nga kombet e qytetëruara”.

Dispozitat përkatëse ligjore

LIGJI NR. 04/L-161 PËR SIGURINË DHE SHËNDETIN NË PUNË

Neni 3

Përkufizimet

1. Shprehjet e përdorura në këtë ligj kanë këtë kuptim:

1.1. Punëdhënësi – personi fizik apo juridik i cili siguron punë për një ose më shumë të punësuar, i paguan pagën të punësuarit/ve për punën ose shërbimet e kryera dhe është përgjegjës për subjektin punues;

1.2. I punësuar - personi fizik i cili kryen punë ose shërbime me pagesë për punëdhënësin dhe ka marrëdhënie punësimi me punëdhënësin;

1.3. Siguria dhe shëndeti në punë – pjesë përbërëse e organizimit të procesit të punës, duke ndërmarrë masat parandaluese, që kanë synim përmirësimin e kushteve të punës, mbrojtjen e shëndetit të punëtorëve, përmirësimin e ambientit të punës, mbrojtjen fizike dhe psikike të punësuarëve dhe të tjerëve që marrin pjesë në procesin e punës;

1.4. Rrezik – mundësia që të punësuarit t'i shkaktohet plagë, sëmundje ose probleme shëndetësor të menjëhershme apo të mëvonshme, si rezultat i ekspozimit në ambientin e punës ku paraqiten elemente të dëmshme kimike, fizike dhe biologjike, mjeteve të punës dhe makinerive pa pajisje mbrojtëse dhe të pasigurta për përdorim, mënyrës së gabuar të përdorimit të mjeteve të punës dhe makinerive si dhe mënyrës së gabuar të organizimit të punës;

1.5. Rrezik i mundshëm dhe serioz - veprimtari e identifikueshme, që paraqet rrezik, dhe e cila në një periudhë të shkurtër kohore mund të shkaktojë dëme materiale ose në njerëz;

1.6. Sëmundje profesionale - çdo sëmundje e shkaktuar nga ekspozimi në elementet e dëmshme dhe të rrezikshme kimike, fizike dhe biologjike në ambientin e punës gjatë ushtrimit të veprimtarisë së punës;

1.7. Masat parandaluese - të gjitha veprimet e ndërmarra dhe të planifikuara në të gjitha proceset e punës në subjektin punues për të evituar dhe minimizuar rreziqeve që shkaktohen nga ushtrimi i veprimtarisë së punës;

1.8. Vendet e punës - përfshijnë të gjitha vendet dhe hapësirat nën mbikëqyrjen direkte dhe indirekte nga punëdhënësit ku të punësuarit duhet të kryejnë aktivitete pune dhe të qëndrojnë gjatë procesit të punës;

1.9. Dokument i vlerësimit të rrezikut - dokumenti ku përshkruhen karakteristikat e procesit të punës, identifikimi i burimit të rrezikut, përcaktimi kush mund të rrezikohet, nga çfarë rrezikohet dhe si, vlerësimi i rrezikut për sigurinë dhe shëndetin në punë dhe përcakton masat e nevojshme dhe të domosdoshme, që duhet të ndërmerren për t'i përparuar këto masa në pajtim me rivlerësimet që do të bëhen kohë pas kohë;

1.9. Personi i ngarkuar për sigurinë dhe shëndetin në punë - profesionist i cili është i punësuar te punëdhënësi dhe është i caktuar për të kryer detyra që lidhen me sigurinë dhe shëndetin në punë;

1.11. Persona ose shërbime të specializuara – personat fizikë ose juridikë, jashtë subjekteve punuese të kualifikuar dhe të licencuar, për të kryer veprimtarinë nga siguria dhe shëndeti në punë në pajtim me këtë ligj;

1.12. Aksident në punë ose për shkak të punës - çdo ngjarje të papritur gjatë procesit të punës, që shkaktonte dëmtimin të menjëhershëm trupor të të punësuarit/ve, dëmtim që sjell paaftësi të përkohshme, paaftësi të përhershme ose që sjell vdekje, si dhe çdo dëmtim tjetër të shëndetit që lidhet drejtpërdrejt me ushtrimin e veprimtarisë së punës;

1.13. Inspektorati i Punës – trup ekzekutiv i MPMS që mbikëqyr zbatimin e legjislacionit të punës, përfshirë edhe këtë ligj.

1.14. Ministria - Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale.

Kreu II

Detyrimet e Punëdhënësit

Neni 5

Parimet e përgjithshme për punëdhënësin

1. Punëdhënësi është përgjegjës për të krijuar kushtet e punës të sigurta dhe të shëndetshme në të gjitha aspektet e punës.

Neni 10

Të punësuarit e ngarkuar për siguri dhe shëndet në punë

1. Punëdhënësi i cili punëson deri në pesëdhjetë (50) të punësuar, nëse është i aftë/kompetent, mund të marrë vetë përgjegjësinë për zbatimin e masave të përcaktuara në paragrafin 1. të nenit 9 të këtij ligji, me kusht që t'i plotësojë kushtet dhe kriteret sipas paragrafit 5. të nenit 9 të këtij ligji.

2. Punëdhënësi i cili punëson mbi pesëdhjetë (50) e më pak se dyqindpesëdhjetë (250) të punësuar, është i detyruar të caktojë një ekspertë, për kryerjen e detyrave nga siguria dhe shëndeti në punë.

3. Punëdhënësi i cili punëson më shumë se dyqind e pesëdhjetë (250) të punësuar duhet të angazhojë një (1) ose më shumë ekspertë për kryerjen e detyrave nga siguria dhe shëndeti në punë.

KODI NR. 04/L-082 Kodi penal

Neni 367

Asgjësimi, dëmtimi ose heqja e pajisjeve mbrojtëse dhe rrezikimi i sigurisë në vendin e punës
[...]

2. Kushdo që është përgjegjës për sigurinë dhe shëndetin në vendin e punës dhe i cili nuk i instalon pajisjet mbrojtëse, nuk i mirëmban ato në gjendje të rregullt për punë, nuk siguron përdorimin e tyre kur është e nevojshme apo nuk vepron në pajtim me dispozitat apo rregullat teknike mbi masat për sigurinë në vendin e punës dhe me këtë rrezikon jetën e njerëzve ose shkakton dëm të konsiderueshëm pasuror, dënohet me burgim prej gjashtë (6) muaj deri në pesë (5) vjet.

3. Nëse vepra penale nga paragrafi 1. ose 2. i këtij neni kryhet nga pakujdesia, kryesi dënohet me burgim deri në tre (3) vjet.
[...]

7. Nëse vepra penale nga paragrafi 3. i këtij neni rezulton me vdekjen e një apo më shumë personave, kryesi dënohet me burgim prej një (1) deri në tetë (8) vjet”.

Vlerësimi i pranueshmërisë së kërkesës

39. Gjykata së pari shqyrton nëse kërkesa i ka përmbushur kriteret e pranueshmërisë, të përcaktuara me Kushtetutë dhe të specifikuara më tej me Ligj dhe të parapara me Rregullore të punës.

40. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet paragrafëve 1 dhe 7, të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, të cilët përcaktojnë:

“1. Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.
[...]

7. Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj.”

41. Gjykata më tej shqyrton nëse parashtruesi i kërkesës i ka plotësuar kërkesat e pranueshmërisë, siç parashihet me Ligj. Në këtë drejtim, Gjykata u referohet neneve 47 [Kërkesat individuale], 48 [Saktësimi i kërkesës] dhe 49 [Afatet] të Ligjit, që përcaktojnë:

Neni 47
[Kërkesa individuale]

“1. Çdo individ ka të drejtë të kërkojë nga Gjykata Kushtetuese mbrojtje juridike në rast se pretendon se të drejtat dhe liritë e tij individuale të garantuara me Kushtetutë janë shkelur nga ndonjë autoritet publik.

2. Individit mund të ngre kërkesën në fjalë vetëm pasi që të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj.”

Neni 48
[Saktësimi i kërkesës]

“Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësoj saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestoj”.

Neni 49
[Afatet]

“Kërkesa parashtrohet brenda afatit prej katër (4) muajve. Afati fillon të ecë që nga dita kur parashtruesit i është dorëzuar vendimi gjyqësor...”

42. Për sa i përket përmbushjes së kriterëve të mësipërme, Gjykata konstaton se parashtruesi i kërkesës është palë e autorizuar, i cili konteston aktin e autoritetit publik, përkatësisht, Aktgjykimin e Gjykatës Supreme PML. nr. 325/2020 të 16 dhjetorit 2020, pasi ka shteruar të gjitha mjetet juridike të parapara me ligj. Parashtruesi i kërkesës gjithashtu sqaroi të drejtat dhe liritë themelore të cilat pretendon se janë shkelur në pajtim me kërkesat e nenit 48 të Ligjit dhe e parashtroi kërkesën në pajtim me afatet e përcaktuara në nenin 49 të Ligjit.
43. Përveç kësaj, Gjykata shqyrton nëse parashtruesi i kërkesës i ka përmbushur kriteret e pranueshmërisë të parapara me rregullin 39 (Kriteret e pranueshmërisë) të Rregullores së punës. Paragrafi (2) i rregullit 39 të Rregullores së punës përcakton kushtet në bazë të të cilave Gjykata mund të shqyrtojë një kërkesë, përfshirë kushtin që kërkesa të mos jetë qartazi e pabazuar. Rregulli 39 (2) parasheh në veçanti:

“Gjykata mund ta konsiderojë kërkesën të papranueshme, nëse kërkesa është qartazi e pabazuar, sepse parashtruesi nuk dëshmon dhe nuk mbështetet në mënyrë të mjaftueshme pretendimin e tij.”

44. Rregulli i i lartcekur, bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së dhe të Gjykatës, i mundëson kësaj të fundit, që të shpallë kërkesa të papranueshme për arsye që ndërlidhen me meritat e një rasti. Më saktësisht, bazuar në këtë rregull, Gjykata mund të shpall një kërkesë të papranueshme bazuar në dhe pas vlerësimit të meritave të saj, përkatësisht nëse vlerëson se përmbajta e kërkesës është qartazi e pabazuar në baza kushtetuese, siç është përcaktuar në paragrafin 2 të rregullit 39 të Rregullores së punës.
45. Bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, por edhe të Gjykatës, një kërkesë mund të shpallet e papranueshme si *„qartazi e pabazuar“* në tërësinë e saj ose vetëm përkitazi me ndonjë pretendim specifik që një kërkesë mund të ngërthejë. Në këtë drejtim, është më e saktë t’iu referohet të njëjtave si *“pretendime qartazi të pabazuara”*. Këto të fundit, bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, mund të kategorizohen në katër grupe të veçanta: (i) pretendime që kualifikohen si pretendime *“të shkallës së katërt”*; (ii) pretendime që kategorizohen me një *“mungesë të dukshme ose evidente të shkëljes”*; (iii) pretendime *“të pambështetura apo të paarsyetuara”*; dhe në fund, (iv) pretendime *“konfuze dhe të paqarta”*. (Shih: më saktësisht për konceptin e papranueshmërisë mbi bazën e një kërkesë të vlerësuar si *“qartazi të pabazuar”*, edhe specifikat e katër kategorive të lartcekura të pretendimeve të kualifikuara si *“qartazi të pabazuara”*, Udhëzuesi Praktik i GJEDNJ-së për Kriteret e Pranueshmërisë i 31 gushtit 2019; pjesa III. Papranueshmëria bazuar në merita; A. Kërkesat qartazi të pabazuara, paragrafët 255 do 284).
46. Në këtë kontekst, si dhe më poshtë, në mënyrë që të vlerësohet pranueshmëria e kërkesës, përkatësisht në rrethanat e këtij rasti, në mënyrë që të vlerësojë nëse kërkesa është qartazi e pabazuar në baza kushtetuese, Gjykata, fillimisht do të rikujtoj thelbin e rastit që ngërthen kjo kërkesë dhe pretendimet përkatëse të parashtruesit të kërkesës, në vlerësimin e të cilave, Gjykata do të aplikojë standardet e praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së, në harmoni me të cilën, në bazë të nenit 53 [Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat e Njeriut] të Kushtetutës, ajo është e detyruar të interpretojë të drejtat dhe liritë themelore të garantuara me Kushtetutë.
47. Duke iu kthyer rastit konkret, Gjykata rikujton që thelbi i rastit lidhet me faktin se, në pajtim me vendimet e gjykatave të rregullta, parashtruesi i kërkesës si person përgjegjës, përkatësisht pronari i ndërmarrjes ndërtimore *„Vizioni – S“* SHPK, ka kryer veprën penale *„asgjësim, dëmtim ose heqje e pajisjeve mbrojtëse dhe rrezikim i sigorisë në vendin e punës nga neni 367 par. 2 lidhur me par. 7 dhe 3 të KPRK-së, sepse ai nuk ka ndërmarrë të gjitha masat e nevojshme të sigurisë siç përcaktohet me ligjin për sigurinë dhe shëndetin e punëtorëve, që rezultoi me vdekjen e njërit prej punëtorëve në vendin e punës.*
48. Në lidhje me këtë, parashtruesi i kërkesës konteston gjetjet e Gjykatës Supreme, duke pretenduar shkelje të të drejtave të tij të garantuara me nenet 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm], 33 [Parimi i Legalitetit

dhe Proporcionalitetit në Rastet Penale] të Kushtetutës dhe nenet 6 (E drejta për një proces të rregullt) dhe 7 (Nuk ka dënim pa ligj) i KEDNJ-së.

Pretendimet për shkelje të nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së

49. Sa i përket shkeljes së nenit 31 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës konsideron që Gjykata Supreme **i)** zbatoi në mënyrë arbitrare nenin 5, paragrafi 1 dhe nenin 10 të Ligjit për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë, dhe **ii)** që aktgjykimi i Gjykatës Supreme nuk ishte arsyetuar në pajtim me kërkesën e nenit 370, paragrafi 1 i Kodit të Procedurës Penale në lidhje me karakterizimin e tij si person përgjegjës për sigurinë në punë, siç parashihet në nenin 3 të Ligjit për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë.

i) Pretendimet për zbatim arbitrar të nenit 5, paragrafi 1 dhe nenit 10 të Ligjit për sigurinë dhe shëndetin në punë

50. Sa i përket pretendimeve të parashtruesit të kërkesës në lidhje me vërtetimin e gabuar të gjendjes faktike dhe zbatimin e gabuar dhe interpretimin e së drejtës materiale, në rastin konkret *neni 5, paragrafi 1 dhe neni 10 i Ligjit për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë*, Gjykata dëshiron të vë theksin në qëndrimin e saj parimor se nuk është detyrë e Gjykatës Kushtetuese të merret me gabimet e fakteve apo të ligjit (ligjshmëria), që pretendohet të jenë kryer nga Gjykata Supreme apo ndonjë gjykatë tjetër e instancës më të ulët, përveç nëse dhe për aq sa ajo mund të ketë shkelur të drejtat dhe liritë e mbrojtura me Kushtetutë (kushtetutshmëria). Gjykata rithekson më tej se nuk është detyrë e saj, sipas Kushtetutës, të veprojë si gjykatë e “shkallës së katërt” në lidhje me vendimet e marra nga gjykatat e rregullta. Në të vërtetë është roli i gjykatave të rregullta të interpretojnë dhe të zbatojnë rregullat përkatëse të së drejtës procedurale dhe materiale (Shih: *mutatis mutandis*, rastet e Gjykatës Kushtetuese: KI68/16, parashtrues: *Fadil Rashiti*, Aktvendim për papranueshmëri, i 2 qershorit 2017, paragrafi 51 dhe 52, rastin KI70/11, parashtrues: *Faik Hima, Magbule Hima* dhe *Besart Hima*, Aktvendim për papranueshmëri, i 16 dhjetorit 2011, paragrafi 29).
51. Duke pasur parasysh këtë, Gjykata vëren se për parashtruesin e kërkesës është problematik pikërisht fakti që Gjykata Supreme ka zbatuar nenin 5, paragrafi 1 dhe nenin 10 të Ligjit për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë kur përcaktoi statusin e tij juridik si person përgjegjës, i cili duhet të sigurojë kushte shëndetësore dhe të sigurisë për punëtorët, që çoi në përfundimin se ai duhet të dënohej për krimin për të cilin ngarkohet.
52. Gjykata së pari rikujton që Gjykata Kushtetuese nuk ka juridiksion për të vendosur nëse parashtruesi i kërkesës ishte fajtor apo jo për kryerjen e një vepre penale. Ajo as nuk ka juridiksion për të vlerësuar nëse gjendja faktike është vërtetuar në mënyrë të drejtë ose për të vlerësuar nëse gjykatat e rregullta kanë pasur prova të mjaftueshme për të vërtetuar fajësinë e parashtruesit të kërkesës. (Shih: rastin e Gjykatës Kushtetuese: KI68/16, parashtrues: *Fadil Rashiti*, Aktvendim për papranueshmëri, i 2 qershorit 2017, paragrafi 50).

53. Gjykata Kushtetuese, mundet vetëm të shqyrtojë nëse procedurat në gjykatat e rregullta, shikuar në tërësinë e tyre, janë zhvilluar në mënyrë të tillë që parashtruesi i kërkesës të ketë pasur një gjykim të drejtë ose jo arbitrar (shih: *mutatis mutandis*, rastet e Gjykatës Kushtetuese: KI68/16, parashtrues: *Fadil Rashiti*, Aktvendim për papranueshmëri, i 2 qershorit 2017, paragrafi 54, dhe KI70/11, parashtrues: *Faik Hima, Magbule Hima dhe Besart Hima*, Aktvendim për papranueshmëri, i 16 dhjetorit 2011, paragrafi 30).
54. Duke iu kthyer rastit konkret dhe pretendimit ankimor të parashtruesit të kërkesës, Gjykata konstaton, se parashtruesi i kërkesës ishte dënuar me një aktgjykim të formës së prerë si një person përgjegjës i cili nuk ka ndërmarrë të gjitha masat e sigurisë në vendin e ndërtimit siç parashihet në nenin 5 dhe nenin 10 të Ligji për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë, ku kompania e tij kreu punë ndërtimore, në të cilën një nga punëtorët e kishte humbur jetën. Gjykata rikujton që nenet e lartpërmendura të ligjit theksojnë:

Neni 5

“1. Punëdhënësi është përgjegjës për të krijuar kushtet e punës të sigurta dhe të shëndetshme në të gjitha aspektet e punës”.

Neni 10 paragrafi 1

“1. Punëdhënësi i cili punëson deri në pesëdhjetë (50) të punësuar, nëse është i aftë/kompetent, mund të marrë vetë përgjegjësinë për zbatimin e masave të përcaktuara në paragrafin 1. të nenit 9 të këtij ligji, me kusht që t'i plotësojë kushtet dhe kriteret sipas paragrafit 5. të nenit 9 të këtij ligji”.

55. Duke iu referuar dispozitës ligjore me pretendimet e parashtruesit të kërkesës, Gjykata konstaton se parashtruesi nuk e fitoi statusin e një personi përgjegjës para Gjykatës Supreme siç deklaroi ai në kërkesë, por që një përfundim i tillë u arrit nga Gjykata Themelore në procedurën e përcaktimit të përgjegjësisë së tij penale, me ç'rast u prezantuan provat, u dëgjuan dëshmitarët, u angazhuan ekspertë të gjykatës, dhe si rezultat i këtyre veprimeve, Gjykata Themelore përfundoi *“se ligji i sigurisë në punë e përcakton se nëse një kompani i ka 50 e më shumë punëtorë, duhet të ketë një person përgjegjës për siguri në punë, në të kundërtën, kur këto nuk janë të caktuar te një individ ato barten te një person përgjegjës. Sami Nuhaj ishte drejtor i kompanisë, [...], drejtori i kompanisë nuk është personi i drejtpërdrejtë por nuk do të thotë se nuk ka përgjegjësi në siguri dhe në vend punishte”.*
56. Në të vërtetë, Gjykata mund të konkludojë se bazuar në sa më sipër Gjykata Themelore e karakterizoi parashtruesin e kërkesës si person përgjegjës i cili ishte i detyruar të krijonte kushte të sigurisë në vend punishte, që në vetvete nënkupton jo vetëm sigurimin e masave teknike dhe pajisjeve, por ofrimin e trajnimit adekuat, me qëllim të aftësimit të punëtorëve për siguri në punë, gjë që ai nuk e bëri në pajtim me gjetjet e gjykatës, si dhe në bazë të vet deklarates së tij në gjykim *“se personat e caktuar për siguri në punë nuk kanë pasur kualifikime adekuate përveçse përvojë në punë”.*

57. Duke e pasur parasysh këtë, Gjykata Themelore vendosi që parashtuesi i kërkesës, si person përgjegjës i drejtpërdrejtë, në pajtim me nenin 5 dhe nenin 10 të Ligjit për Siguri dhe Shëndet, ka kryer veprën penale në pajtim me nenin 367 të KPPK, për të cilën ai u dënua me burgim.
58. Gjykata më tej vëren se parashtuesi i kërkesës ngriti po ato pretendime ankimore para Gjykatës së Apelit duke kontestuar statusin e tij si person përgjegjës, duke theksuar faktin *“ligjdhënësi në nenin 367 ka përcaktuar si subjekt të kryerjes së kësaj veprë penale personi përgjegjës për siguri në punë, dhe jo pronar, apo drejtori i kompanisë”*.
59. Gjykata konstaton se Gjykata e Apelit i kushtoi vëmendje të posaçme pretendimit të parashtuesit të kërkesës në lidhje me statusin e tij si person përgjegjës, duke arritur në përfundimin se përgjegjësia për sigurinë dhe shëndetin në punë i takon punëdhënësit - pronarit, i cili është dashur të krijonte kushte sigurie, ose ta autorizoj një punonjës për të kryer aktivitete të sigurisë dhe shëndetit në punë, gjë që ai nuk e bëri në rastin konkret, në të vërtetë, me asnjë provë nuk është vërtetuar se i akuzuari autorizoi dikë për të kryer veprimtari të sigurisë dhe shëndetit në punë, siç përcaktohet me Ligjin nr. 04/L-161 për sigurinë dhe shëndetin në punë, dhe se për këtë arsye, pretendimet ankimore në këtë drejtim, sipas mendimit të këtij kolegji, janë të pabazuara.
60. Në lidhje me procedurën në Gjykatën Supreme, Gjykata gjithashtu konstaton se parashtuesi ka iniciuar dy pretendime kryesore ankimore, nga të cilët i pari kishte të bënte me faktin *“se gjykatat gabimisht kanë zbatuar nenin 10 par. 1 të Ligjit për Siguri në Punë, sepse në ndërmarrje kanë ekzistuar personat përgjegjës për siguri në punë. Andaj , në ndërmarrje ka pasur persona përgjegjës por edhe po mos të kishte persona të tillë, vetë mos emërimi i personave përgjegjës për siguri në punë nuk është element i veprës penale për të cilën i dënuari është shpallur fajtor”*. Edhe pretendimi tjetër ankimor që kishte të bënte me faktin se Ligji për mbrojtjen dhe sigurinë në punë përcaktonte sanksione administrative dhe jo penale, në rast se një kompani që punëson deri në 50 punëtorë nuk ka persona përgjegjës për sigurinë në punë.
61. Gjykata nuk mund të mos vërejë që Gjykata Supreme trajtoi të dy pretendimet ankimore të parashtuesit të kërkesës me ç’rast konkludoi **i)** se i dënuari ishte punëdhënës dhe të njëjtën kohë edhe person përgjegjës, sepse i njëjti në pajtim me nenin 10, paragrafi 1, të ligjit të mësipërm, ai punësoi deri në 50 punëtorë, gjë që nuk është kontestuese, sepse në ditën kritike kishte 30 punëtorë në vend punishte dhe i njëjti ka mundur vet të merrte përgjegjësi për zbatimin e masave të caktuara në paragrafin 1 të nenit 9, prandaj, ai ishte përgjegjës për zbatimin e masave të sigurisë dhe shëndetit në vendin e ndërtimit. Ndërsa në lidhje me pretendimin e dytë ankimor përkitazi me faktin se ligji parashikon dënime administrative dhe jo përgjegjësi penale, qëndrimi i Gjykatës Supreme ishte *„se shqiptimi i gjobave si masa administrative janë masa për përgjegjësinë e personit juridik, ndërsa në rastin konkret, parashtuesi i kërkesës mban përgjegjësi penale për pasojat e shkaktuara si person përgjegjës i ndërmarrjes”*.

62. Duke pasur parasysh të gjitha të lartcekurat, Gjykata i hedh poshtë si pretendime të shkallës së katërt pretendimet e parashtruesit të kërkesës në lidhje me zbatimin arbitrar të nenit 5 paragrafi 1 dhe nenit 10 paragrafi 1 të Ligjit për sigurinë dhe shëndetin në punë në lidhje me statusin e tij si person përgjegjës.

ii) Pretendimet që aktgjykimi i Gjykatës Supreme nuk ishte arsyetuar në pajtim me kërkesën e nenit 370, paragrafi 1 të Kodit të Procedurës Penale

63. Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës konsideron se aktgjykimi i Gjykatës Supreme nuk ishte arsyetuar në pajtim me nenin 370, paragrafi 1 i Kodit të Procedurës Penale, në lidhje me karakterizimin e tij si person përgjegjës për sigurinë në punë, siç kërkohet me nenin 3 të Ligjit për sigurinë dhe shëndetin në punë.
64. Gjykata rikujton që neni 370 paragrafi 1 i Kodit të Procedurës Penale, në të cilin është thirrur parashtruesi i kërkesës, rregullon formën dhe përmbajtjen e një aktgjykimi, gjë që, sipas pretendimeve të parashtruesit të kërkesës, nuk ka ndodhur kur është fjala për Aktgjykimin e Gjykatës Supreme, veçanërisht kur bëhet fjalë për arsyetimin në lidhje me karakterizimin e tij si person përgjegjës për siguri siç përcaktohet në nenin 3 të Ligjit për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë.
65. Gjykata rikujton që neni 370 paragrafi 1 i KPP-së në pjesën përkatëse thekson:

Neni 370 Përmbajtja dhe forma e aktgjykimit me shkrim

“1. Aktgjykimi i përpiluar me shkrim duhet të jetë në përputhje me aktgjykimin e shpallur. Aktgjykimi përfshinë hyrjen, dispozitivin dhe arsyetimin.”

66. Gjykata shton se ajo tashmë ka një praktikë të konsoliduar sa i përket të drejtës për një vendim të arsyetuar gjyqësor të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së. Kjo praktikë është ndërtuar duke u bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, përfshirë por duke mos u kufizuar në rastet *Hadjianastassiou kundër Greqisë*, Aktgjykim i 16 dhjetorit 1992; *Van de Hurk kundër Holandës*, Aktgjykim i 19 prillit 1994; *Hiro Balani kundër Spanjës*, Aktgjykim i 9 dhjetorit 1994; *Higgins dhe të tjerët kundër Francës*, Aktgjykimi i 19 shkurtit 1998; *Garcia Ruiz kundër Spanjës*, Aktgjykimi i 21 janarit 1999; *Hirvisaari kundër Finlandës*, i 27 shtatorit 2001; *Suominen kundër Finlandës*, Aktgjykim i 1 korrikut 2003; *Buzescu kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 24 majit 2005; *Pronina kundër Ukrainës*, Aktgjykim i 18 korrikut 2006; dhe *Tatishvili kundër Rusisë*, Aktgjykimi i 22 shkurtit 2007.
67. Për më tepër, parimet themelore sa i përket të drejtës për një vendim të arsyetuar gjyqësor janë elaboruar po ashtu në rastet e kësaj Gjykate, duke përfshirë por duke mos u kufizuar në rastet *KI72/12, Veton Berisha dhe Ilfete Haziri*, Aktgjykimi i 17 dhjetorit 2012; *KI22/16, Naser Husaj*, Aktgjykim i 9 qershorit 2017; *KI97/16, parashtrues “IKK Classic”*, Aktgjykim i 9 janarit 2018;

KI143/16, *Muharrem Blaku dhe të tjerët*, Aktvendim për papranueshmëri i 13 qershorit 2018; dhe KI24/17 parashtrues *Bedri Salihu*, Aktgjykim i 17 majit 2019.

68. Në parim, praktika gjyqësore e GJENDJ-së dhe ajo e Gjykatës theksojnë se e drejta për një proces të rregullt gjyqësor përfshin të drejtën për një vendim të arsyetuar dhe se gjykatat duhet “të tregojnë me qartësi të mjaftueshme arsyet në të cilat ato bazuan vendimin e tyre”. Megjithatë, ky detyrim i gjykatave nuk mund të kuptohet si kërkesë për një përgjigje të hollësishme në çdo argument. Shkalla në të cilën zbatohet detyrimi për të dhënë arsye mund të ndryshojë varësisht nga natyra e vendimit dhe duhet të përcaktohet në dritën e rrethanave të rastit. Argumentet thelbësore të parashtruesve të kërkesës duhet të adresohen dhe arsyet e dhëna duhet të jenë të bazuara në ligjin e aplikueshëm.
69. Duke iu kthyer pretendimit specifik ankimor të parashtruesit të kërkesës, Gjykata vëren se, Gjykata Supreme në aktgjykimin e saj konstatoi se „i dënuari Sami Nuhaj është pronar dhe person përgjegjës në Ndërmarrjen “Vizioni-S”, e Ligjit për Siguri dhe Shëndet në Punë, në nenin 5 paragrafi 1 të këtij ligji, përcakton se punëdhënësi është përgjegjës për të krijuar kushtet e punës të sigurt dhe të shëndetshme në të gjitha aspektet e punës. Në rastin konkret punëdhënësi është i dënuari Sami Nuhaj i cili konform përkufizimeve nga neni 3 të Ligjit për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë është personi fizik apo juridik i cili siguron punë për një ose më shumë të punësuar, i paguan të punësuarit për punën ose shërbimet e kryera dhe është përgjegjës për subjektin punues. Pra, sipas këtyre dispozitave i dënuari si punëdhënësi ishte edhe person përgjegjës për siguri dhe shëndet në ndërmarrjen pronar i së cilës ishte vet“.
70. Gjykata, duke lidhur pretendimet e parashtruesit të kërkesës me praktikën e saj gjyqësore dhe praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, si dhe me kërkesat e nenit 370, paragrafi 1 i KPP-së, është e mendimit se pretendimet e parashtruesit të kërkesës në lidhje me aktgjykimin e paarsyetuar të Gjykatës Supreme përkitazi me karakterizimin e tij si person përgjegjës për siguri janë të pabazuara. Gjykata arriti në një përfundim të tillë, saktësisht me një analizë të hollësishme të Aktgjykimit të Gjykatës Supreme në lidhje me faktet vendimtare në të cilat Gjykata Supreme bazoi përfundimin e saj në lidhje me përmbushjen e kushteve që përcaktojnë statusin e tij si person përgjegjës.
71. Bazuar në të lartcekurat, rrjedh që pretendimet e parashtruesit të kërkesës për aktgjykim të paarsyetuar të Gjykatës Supreme janë qartazi të pabazuara për shkak të faktit se gjykatat e rregullta kanë respektuar parimet dhe garancitë e nenit 31 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së sa i përket çështjes së vendimit të arsyetuar gjyqësor.

Pretendimet për shkelje të nenit 33 të Kushtetutës, si dhe nenit 7 të KEDNJ-së

72. Sa i përket pretendimeve të parashtruesit të kërkesës përkitazi me shkeljen e nenit 33 të Kushtetutës në lidhje me nenin 7 të KEDNJ-së, parashtruesi i kërkesës së pari thekson se Gjykata Supreme në këtë rast zbatoi analogjinë në

kundërshtim me nenin 33 të Kushtetutës dhe nenin 2, paragrafi 3 të Kodit Penal, sepse dispozita e nenit 367, paragrafi 2, e cila merret me personin përgjegjës për sigurinë në punë, interpretoi me analogji për personin përgjegjës të kompanisë. Prandaj, parashtruesi i kërkesës pretendon që askush nuk mund të shpallet fajtor ose i dënuar për një vepër penale e cila, në kohën e kryerjes së saj, nuk ishte përcaktuar me ligj si vepër penale. „*Nullum crimen, nulla poena sine lege qerta*“ siç ishte rasti me të.

73. Sipas pretendimeve të parashtruesit të kërkesës, Gjykata konstaton se në dritën e rrethanave të rastit në fjalë dhe pretendimeve, duhet të bëhet vlerësimi i kushtetutshmërisë së pretendimeve të parashtruesit të kërkesës për interpretim dhe zbatim qartazi arbitrar të ligjit për shkak të zbatimit të analogjisë nga gjykatat e rregullta, e cila hyn në kornizën e të drejtave të garantuara me nenin 33 [Parimi i Legalitetit dhe Proporcionalitetit në Rastet Penale] të Kushtetutës në lidhje me nenin 7 (Nuk ka dënim pa ligj) i KEDNJ-së dhe zbatimi i tij, i interpretuar gjerësisht në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së
74. Gjykata rikujton që neni 33 i Kushtetutës garanton një numër parimesh të veçanta, qëllimi i të cilave është të sigurojë sigurinë juridike në një fushë të ndjeshme të së drejtës penale.
75. Në lidhje me këtë, Gjykata thekson se neni 33, paragrafi 1 i Kushtetutës proklamon parimin e legalitetit të veprave dhe dënimeve, përkatësisht sanksionet që ndalojnë, përveç kësaj, efektin prapaveprues të ligjit penal dhe rregulloreve të tjera penale. Sipas parimit të *legalitetit*, *nullum crimen nulla poena sine lege* të cilit i referohej parashtruesi i kërkesës, nënkupton që nuk ka ndonjë vepër penale ose dënim pa ligj. Kjo do të thotë se askush nuk mund të shpallet fajtor për një vepër që, para se të kryhej, me ligj ose rregullore tjetër e bazuar në ligj, nuk ishte parashikuar si e dënueshme, as nuk mund t'i shqiptohet dënimi, i cili nuk ishte parashikuar për atë vepër. Efekti prapaveprues i ligjit penal përjashtohet, sepse dënimi përcaktohet sipas rregullores që ishte e vlefshme në kohën kur është kryer krimi, përveç në ato raste kur rregullimi i mëvonshëm është më i favorshëm për kryesin e veprës penale (neni 33 paragrafi 4 i Kushtetutës).
76. Prandaj, Gjykata konstaton se pretendimet e parashtruesit të kërkesës duhet të shqyrtohen në bazë të fakteve dhe provave të mësipërme bashkangjitur kërkesës, në mënyrë që t'i përgjigjet pretendimeve të parashtruesit në lidhje me “*ndalimin e analogjisë në të drejtën penale*” (shih, në mënyrë të ngjashme, rastin KI145/18, parashtrues *Shehide Muhadri, Murat Muhadri dhe Sylë Ibrahimi*, cituar më lart, paragrafi 36).
77. Prandaj, është e nevojshme të vlerësohet kushtetutshmëria e pretendimeve të parashtruesit të kërkesës për interpretim dhe zbatim arbitrar të ligjit si rezultat i përdorimit të analogjisë, duke iu referuar parimeve të “*parimit të legalitetit*” dhe “*ndalimit të analogjisë në drejtësinë penale*” mishëruar në nenin 33 të Kushtetutës, nenin 7 të KEDNJ-së dhe praktikën gjyqësore përkatëse të GJEDNJ-së.

Parimet e përgjithshme në lidhje me nenin 7 të përcaktuara në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së

78. Gjykata thekson se garancia e mishëruar në nenin 33 të Kushtetutës dhe nenin 7 të KEDNJ-së, e cila është një element thelbësor i sundimit të ligjit, zë një vend të theksuar në sistemin mbrojtës të Konventës, siç nënvizohet nga fakti se neni 15 i KEDNJ-së nuk lejon asnjë shmangie nga ai në rast lufte ose rreziku tjetër publik. Siç rrjedh nga objekti dhe qëllimi i tij, ai duhet të interpretohet dhe të zbatohet në mënyrë të tillë që të sigurojë garanci efektive mbrojtëse kundër ndjekjes, dënimit dhe ndëshkimit arbitrar (shih *Korbely kundër Hungarisë [DHM]*, kërkesa nr. 9174/02, e 19 shtatorit 2008, paragrafi 69).
79. Prandaj, neni 33 i Kushtetutës dhe neni 7 i KEDNJ-së “*nuk kufizohen në ndalimin e zbatimit retroaktiv të ligjit penal në dëm të të akzuarit: ai, gjithashtu mishëron, më përgjithësisht, parimin se vetëm ligji mund të përkufizojë një vepër penale dhe mund të parasheh një dënim (nullum crimen, nulla poena sine lege) dhe parimin që ligji penal nuk duhet të interpretohet gjerësisht në dëm të të akzuarit, për shembull me anë të analogjisë. Nga këto parime rrjedh se një vepër penale duhet të përkufizohet qartë në ligj. Ky kusht plotësohet kur individi mund të ketë dijeni nga formulimi i dispozitës përkatëse - dhe, nëse është e nevojshme, me ndihmën e interpretimit të tij nga gjykatat dhe me këshillën juridike të informuar - për të cilat veprime dhe mosveprime do të jetë penalisht përgjegjës*” (shih Aktgjykimin *Korbely kundër Hungarisë*, të cituar më lartë, paragrafi 70).
80. Për më tepër, kur i referohen „ligjit“, neni 7 i KEDNJ-së dhe neni 33 i Kushtetutës aludojnë për të njëjtin koncept si ai të cilit i referohet KEDNJ kudo tjetër kur e përdor këtë term, një koncept i cili përfshin të drejtën ligjore dhe gjyqësore dhe nënkupton kërkesa të cilësisë, kryesisht ato të qasshmërisë dhe parashikueshmërisë (shih rastin *EK kundër Turqisë*, kërkesa nr. 28496/95, Aktgjykim i 7 shkurtit 2002, paragrafi 51). Këto kërkesa të cilësisë duhet të përmbushen si në aspektin e përkufizimit të veprës penale, ashtu edhe në aspektin e dënimit të parashikuar për atë vepër (shih Aktgjykimin *Del Rio Prada kundër Spanjës*, kërkesa nr. 42750/09, të 21 tetorit 2013, paragrafi 91).
81. Përveç kësaj, Gjykata shton se, në parim, nuk është detyrë e Gjykatës Kushtetuese të zëvendësojë gjykatat e rregullta. Gjykatat e rregullta duhet t'i zgjidhin problemet e interpretimit të legjislacionit. Kjo gjithashtu vlen edhe atëherë kur e drejta e brendshme i referohet rregullave të së drejtës së përgjithshme ndërkombëtare ose marrëveshjeve ndërkombëtare. Roli i Gjykatës kufizohet në konstatimin nëse efektet e një interpretimi të tillë janë të pajtueshme me Konventën dhe Kushtetutën (shih Aktgjykimin *Waite dhe Kenedi kundër Gjermanisë*, kërkesa nr. 26083/94, e 18 shkurtit 1999, paragrafi 54, shih, gjithashtu, Aktgjykimin *Korbely kundër Hungarisë*, të cituar më lart, paragrafi 72).

Zbatimi i parimeve të lartcekura në rastin e parashtruesit të kërkesës

82. Në dritën e parimeve të lartcekura në lidhje me shtrirjen e mbikëqyrjes së saj, Gjykata Kushtetuese thekson se nuk është detyrë e saj të vendosë mbi përgjegjësinë individuale penale të parashtruesit të kërkesës, që është kryesisht çështje e vlerësimit të gjykatave të rregullta. Gjithashtu, nuk është detyrë e Gjykatës të vendosë nëse në veprimet e parashtruesit të kërkesës ekziston figura e një veprë tjetër penale, kjo gjithashtu është çështje e vlerësimit të gjykatave të rregullta (shih Aktgjykimin *Streletz, Kessler dhe Krenz kundër Gjermanisë*, kërkesat nr. 34044/96, 35532/97 dhe 44801/98, të 22 marsit 2001, paragrafi 51).
83. Funkzioni i Gjykatës, nga këndvështrimi i nenit 33 të Kushtetutës dhe nenit 7 paragrafi 1 të KEDNJ-së, është që të shqyrtojë nëse vepra penale për të cilën është dënuar parashtruesi i kërkesës është vepër penale e përkufizuar me qasshmëri dhe parashikueshmëri të mjaftueshme dhe nëse gjykatat e rregullta, në kundërshtim me parimin e legalitetit, përmes aplikimit të analogjisë kanë interpretuar gjerësisht ligjin penal në dëm të të akuzuarit (shih Aktgjykimin *Kokkinakis kundër Greqisë*, kërkesa nr. 14307/88, të 25 majit 1993, paragrafi 52).

a) Qasshmëria

84. Sa i përket aplikimit të parimeve të vendosura nga GJEDNJ-ja, Gjykata konsideron se fillimisht duhet të konstatohet nëse ligji penal dhe Ligji për Sigurinë në Punë ishin të qasshëm për parashtruesin e kërkesës në një kohë kur vetë qasshmëria e tyre ishte thelbësore për rezultatin e procedurës.
85. Në këtë drejtim, bazuar në faktet e rastit dhe shkresat e lëndës, Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës ishte drejtor i një kompanie ndërtimore që kryente punë ndërtimore në territorin e Kosovës, dhe se për shkak të vdekjes së njërit prej punonjësve të tij, Prokuroria Themelore në Ferizaj më 3 dhjetor 2015 ngriti aktakuzë kundër parashtruesit të kërkesës për veprën penale *asgjësimi, dëmtimi ose heqja e pajisjeve mbrojtëse dhe rrezikimi i sigorisë në vendin e punës nga neni 367 par. 2 lidhur me par. 7 dhe 3 të KPRK-së*.
86. Gjykata konstaton se parashtruesi i kërkesës ishte shpallur fajtor nga gjykatat e rregullta për kryerjen e kësaj veprë penale në bazë të "*nenit 367, paragrafi 2, në lidhje me paragrafët 7 dhe 3 të KPRK-së*", për çka iu shqiptua edhe dënimi me burg.
87. Gjykata konstaton se gjykatat nxorën aktgjykimet e tyre në bazë të KPK 04/L-082, i cili ishte publikuar në Gazetën Zyrtare nr. 19/2012, më 13 korrik 2012, dhe Ligjit për Sigurinë në Punë të 31 majit 2013, në bazë të kësaj mund të konkludohet se KPK-ja që parashikonte një vepër penale dhe Ligji për Sigurinë në Punë, i cili parashikonte detyrimin për të përmbushur kërkesat në lidhje me sigurinë në punë, ishin në fuqi në kohën kur kishte ndodhur vepra penale, dhe se ato, ishin në çdo kohë mjaftueshëm të qasshme për parashtruesin e kërkesës.

b) Parashikueshmëria

88. Gjykata më tej duhet të përcaktojë nëse KPK dhe Ligji për Sigurinë në Punë ishin të parashikueshëm dhe nëse gjykatat e rregullta, duke aplikuar analogjinë, i interpretuan ato në mënyrë të gjerë dhe të paparashikueshme në dëm të parashtruesit të kërkesës.
89. Në lidhje me këtë, Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës themeloi kompaninë e tij ndërtimore dhe se rrjedhimisht, si pronar, ai kishte të drejtat dhe detyrimet e tij, përkatësisht se në pajtim me ligjin në fuqi për sigurinë në punë, ai duhej të ndërmernte të gjitha veprimet për siguri me qëllim të mbrojtjes së të punësuarve dhe personave të tjerë të cilët mund të dëmtohen drejtpërdrejt ose indirekt nga mos-ndërmarrja e tyre. Për më tepër, neni 10 (Të punësuarit e ngarkuar për siguri dhe shëndet në punë) të Ligjit për Sigurinë në Punë, parashikonte detyrimin e parashtruesit të kërkesës për të punësuar persona të cilët rregullisht do të mbanin të gjitha trajnimet dhe edukimin e nevojshëm për të gjithë punonjësit në mënyrë që të rrisin masat e sigurisë në punë.
90. Gjykata është e mendimit se parashtruesi i kërkesës ishte i obliguar dhe ka mundur të parashikojë që një lëshim i tillë, përkatësisht mos-përmbushja e kushteve të parapara me dispozitat përkatëse të Ligjit për Siguri në Punë, mund të çonte në përgjegjësinë e tij penale për mosplotësim të të njëjtave, dhe me këtë edhe të veprës penale të paraparë me KPK-në në fuqi.
91. Përveç kësaj, Gjykata konstaton se edhe Gjykata e Apelit gjithashtu është marrë me çështjen e zbatimit të analogjisë në procedurën penale, e cila, sipas parashtruesit të kërkesës, ishte në dëm të tij, dhe me këtë rast konkludoi se *“Nuk qëndron pretendimi ankimor i mbrojtësit të akuzuarit se gjykata të akuzuarin e ka shpall fajtor në bazë të analogjisë dhe duke shkelur në mënyrë flagrante parimin e legalitetit. Sipas nenit 367 par. 2 të KPPK-së, përcaktohet „Kushdo që është përgjegjës për sigurinë dhe shëndetin në vendin e punës dhe i cili nuk i instalon pajisjet mbrojtëse, nuk i mirëmban ato në gjendje të rregullt për punë, nuk siguron përdorimin e tyre kur është e nevojshme apo nuk vepron në pajtim me dispozitat apo rregullat teknike mbi masat për sigurinë në vendin e punës dhe me këtë rrezikon jetën e njerëzve ose shkakton dëm të konsiderueshëm pasuror, dënohet me burgim prej gjashtë (6) muaj deri në pesë (5) vjet“. Pra sipas kësaj dispozite kryesi i kësaj vepre penale cilësohet kushdo që është përgjegjës për sigurinë dhe shëndetin në vendin e punës, i cili person përgjegjës parashihet sipas Ligjit nr. 04/L161 për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë”*.
92. Rrjedhimisht, Gjykata konsideron se gjykatat e rregullta gjatë gjithë procedurës i ishin përmbajtur parimeve të KPK-së, dhe kishin vepruar ekskluzivisht në frymën e dispozitës ligjore, dhe se nuk ishte ardhur deri te zbatimi i analogjisë në të cilën ishte thirrur parashtruesi i kërkesës.
93. Prandaj, Gjykata konkludon se nuk ka pasur shkelje të nenit 33 të Kushtetutës në lidhje me nenin 7 të KEDNJ-së përkitazi me pretendimet e parashtruesit të kërkesës për zbatimin e analogjisë në procedurën penale.

94. Duke pasur parasysh që ajo iu përgjigj të gjitha pretendimeve të parashtruesit të kërkesës, Gjykata konstaton se asgjë në rastin e paraqitur nga parashtruesi i kërkesës nuk tregon shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, dhe as shkelje të parimeve të legalitetit dhe proporcionalitetit në procedurat penale, të garantuara me nenin 33 të Kushtetutës në lidhje me nenin 7 të KEDNJ-së.
95. Gjykata thekson se është obligim i parashtruesit të kërkesës që të dëshmojë pretendimet e tij kushtetuese dhe të paraqesë dëshmi *prima facie* që tregon shkelje të të drejtave të garantuara me Kushtetutë dhe KEDNJ (shih rasti i Gjykatës Kushtetuese nr. KI19/14 dhe KI21/14, parashtrues: *Tafil Qorri dhe Mehdi Sylja*, i 5 dhjetorit 2013).
96. Prandaj, kërkesa e parashtruesit është qartazi e pabazuar në baza kushtetuese dhe duhet të deklarohet e papranueshme në pajtim me rregullin 39 (2) të Rregullores së punës.

Kërkesa për mbajtjen e seancës dëgjimore

97. Gjykata vëren, përveç pretendimeve të tjera në kërkesë, që parashtruesi i kërkesës gjithashtu kërkoi mbajtjen e një seance publike, pa dhënë ndonjë arsyetim specifik, dhe as arsye pse një seancë publike do të ishte e nevojshme.
98. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet nenit 20 të Ligjit:

“1. Gjykata Kushtetuese vendosë mbi çështjen pas mbarimit të seancës së shqyrtimit verbal. Palët kanë të drejtë të heqin dorë nga shqyrtimi verbal.

2. Pavarësisht nga paragrafi 1 i këtij neni, sipas vlerësimit të saj, gjykata mund të vendosë mbi çështjen që është objekt shqyrtimi kushtetues mbi bazën e shkresave të lëndës“.

99. Gjykata vëren se nuk ka ndonjë arsye në të cilën thirret parashtruesi i kërkesës në mbështetje të kësaj kërkesë.
100. Gjykata vëren se dokumentet e përfshira në kërkesë janë të mjaftueshme për të vendosur mbi këtë çështje në pajtim me formulimin e nenit 20 paragrafi 2 të Ligjit (shih, *mutatis mutandis*, rastin e Gjykatës Kushtetuese KI34/17, parashtruese: *Valdete Daka*, Aktgjykim i 1 qershorit 2017, paragrafët 108-110).
101. Prandaj, kërkesa e parashtruesit të kërkesës për të mbajtur seancë dëgjimore refuzohet si e pabazuar.

Kërkesa për masë të përkohshme

102. Gjykata rikujton që parashtruesi i kërkesës gjithashtu kërkon nga Gjykata që të vendosë masë të përkohshme, e cila do të pezullonte ekzekutimin e aktgjykimit përfundimtar të Gjykatës Supreme.

103. Megjithatë, Gjykata tanimë konstatoi se kërkesa e parashtruesit të kërkesës duhet të deklarohet e papranueshme në baza kushtetuese.
104. Prandaj, në pajtim me nenin 27.1 të Ligjit, dhe në pajtim me rregullin 57 (4) (a) të Rregullores së punës, kërkesa e parashtruesit për masë të përkohshme duhet të refuzohet, sepse e njëjta nuk mund të jetë objekt shqyrtimi, pasi që kërkesa deklarohet e papranueshme.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese e Kosovës, në pajtim me nenin 113.1 dhe 7 të Kushtetutës, nenet 20 dhe 27.1 të Ligjit, dhe rregullat 39 (2) dhe 57 (1) të Rregullores së punës, në seancën e mbajtur më 25 mars 2021, njëzëri

VENDOS

- I. TË DEKLAROJË kërkesën të papranueshme;
- II. TË REFUZOJË kërkesën për mbajtje të seancës dëgjimore;
- III. TË REFUZOJË kërkesën për masë të përkohshme;
- IV. T'UA KUMTOJË këtë vendim palëve;
- V. TË PUBLIKOJË këtë vendim në Gazetën Zyrtare në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit;
- VI. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtari raportues

Safet Hoxha

Kryetarja e Gjykatën Kushtetuese

Arta Rama-Hajrizi